

BARTNIK STEFAN (1905-1940)

Stefan Bartnik urodził się w Liskowie 1 grudnia 1905 roku. Był synem Ignacego Bartnika (ur. 1861, s. Grzegorza(rataja) i Małgorzaty zd. Prasiewicz vel Praśniewicz, miejscowego rolnika i Józefy zd. Mąkosza (ur. 1866, c. Kazimierza i Franciszki zd. Napadłek). Rodzice poznali się w Liskowie, ponieważ od pokoleń mieszkali ich rody. W 1888 roku w parafialnym kościele wzięli ślub. Rodzice z piątką dzieci gospodarowali na prawie 10 hektarowym gospodarstwie. Posesja Bartników znajdowała się w centrum wsi, a rodzeństwo Stefana dorastając do dojrzałości zawodowej zmieniali swoje miejsce zamieszkania, częściowo na terenie gminy, częściowo poza nią. Zgodnie z regułami wiejskich zwyczajów dokonano podziału majątku, z czego wynika, że Stefanowi „dano na szkołę”. Jego edukacja prawdopodobnie rozpoczęła się w 1912 roku. Przepisy carskie utrudniały zakładanie szkół więc ks. Bliziński zaczął je ukrywać pod nazwą „ochronek”(rok 1905), które w teorii opiekowały się sierotami. W praktyce chodziły tam miejscowe dzieci, które uczyły się czytać i korzystały z czegoś w rodzaju szkoły podstawowej. Zaczynano skromną formę edukacji, ale z czasem liskowiaczy wprowadzili oddolnie obowiązek szkolny, dlatego po ukończeniu kontynuował naukę we wspomnianym Gimnazjum Humanistycznym, dalej podjął naukę na kursie Preparandy w Opatówku – była to szkoła uzupełniająca, przygotowawcza. Miała formę dwuletniego kursu dla młodzieży niemającej ukończonych 7 klas szkoły podstawowej, a przygotowującej się przy seminarium nauczycielskim do zawodu nauczyciela. Powrócił do Liskowa, gdyż Gimnazjum Humanistyczne w 1921 roku, przemianowano na Męskie Seminarium Nauczycielskie, które w roku 1926 zostało przeniesione do Słupcy, stąd w jego biografii znajdujemy zapis, że: ukończył Męskie Seminarium Nauczycielskie w Słupcy! Może uda się dokładniej określić jego lata liskowskiej nauki i decyzję o wyborze zawodu nauczyciela, gdyż w roku 1923 powstała w Liskowie Szkoła Rzemieślniczo – Przemysłowa, typowa placówka oświatowa dla chłopców, a mimo to wybiera Męskie Seminarium Nauczycielskie. Myślę, że na jego decyzję wpłynęło powstanie „Sierocińca św. Wacława” utworzone w roku 1921, z 1200 osobowej grupy dzieci- sierot, przywiezionych z białostockizny z wojny bolszewickiej w roku 1920. To byli jego rówieśnicy, których w Liskowie zostało prawie 350. Dla nich przy wsparciu Amerykańskiego Czerwonego Krzyża, utworzono na 10 hektarowym terenie kompleks budynków: szkoły powszechnej i zawodowej, szpitala, biura zarządu z kaplicą, budynków inwentarskich i gospodarstwa rolnego, blisko jego rodzinnego pola w części Liskowa – Rzgów (nazywanego potocznie „ Biedajewem”. Z takim bagażem doświadczenia i wiedzy w dniu 18 czerwca 1928 roku ukończył wspomniane Seminarium Nauczycielskie w Słupcy, a w 1929 roku kurs w Szkole Podchorążych Rezerwy Piechoty nr 10 w Gródku Jagiellońskim.

W okresie między 1 sierpnia 1930 roku, a 31 lipca 1931 roku został nauczycielem w Szkole Powszechnej w Wieluniu. Od 1 sierpnia 1930 roku rozpoczął pracę w Szkole Powszechnej w Czastarach, pow. wieluńskim oddalonym o około 84 km od Liskowa. Natomiast praktyczny egzamin nauczycielski złożył przed Komisją Egzaminacyjną w Zduńskiej Woli dnia 28 kwietnia 1933 roku.

Na jego prośbę w roku 1932 urząd gminy w Liskowie wystawił akt urodzenia - dokument potrzebny do aktu ślubu (akt nr.10/1933), który zawiera w dniu 5 lipca 1933 z panną lat 25, nauczycielką w Szkole Powszechnej w Czastarach, Wandą Anną Flejterską(ur. 15.02. 1908, c. Józefa i Agnieszki zd. Żak w Józefowie Starym, gm. Skotniki(obecnie Przedbórz nad Pilicą), jedną dziesięciorga dzieci Józefa Flejterskiego bogatego wójta.

Z tego związku małżeńskiego rodzi się pierworodny syn -Tadeusz Stefan (ur. 24. 03.1934 – zm. 16.09. 2022) + Teresa Zofia zd. Łosin(ur.1933 – zm.2022).

W czasie II wojny światowej z placu rodowego w roku 1944 została wysiedlona rodzina Stanisława i Marianny zd. Bartnik Serafińskich z dziećmi do sąsiedniej miejscowości Zakrzyn. W zamierzeniu okupanta było wyburzenie sąsiadujących gospodarstw na reprezentacyjny plac przy Niemieckim Urzędzie Gminy i Posterunku Żandarmerii, a Lisków nazwali: „Schöndorf”, czyli „Piękna wieś”.

Stefan Bartnik nadal podnosi swoje kwalifikacje zawodowe będąc Absolwentem Państwowych Wyższych kursów Nauczycielskich w Poznaniu. Dnia 1stycznia1933 roku zostaje mianowany podporucznikiem i przydzielony początkowo do 25 pułku piechoty, w 1937 roku przeniesiony do 60 pułku piechoty, a w lutym 1939 roku przydzielony do 27 pułku piechoty w Częstochowie, jako dowódca plutonu. Był także członkiem Związku Strzeleckiego.

Od około 1937 roku do 1939 roku pełnił funkcję kierownika Powszechnej Szkoły Publicznej II Stopnia w Ganie k. Praszka, w pow. Częstochowskim i ówczesnym woj. kieleckim, nieco dalej od Liskowa, bo ponad 110 km.

Jako uczestnik wojny obronnej w 1939 roku, po 17 września zostaje wzięty do niewoli sowieckiej na Kresach(Włodzimierz Wołyński), gdzie znalazł się w obozie jenieckim: [Kozielsk](#). Tutaj należy wspomnieć o nieudokumentowanym epizodzie ucieczki współtowarzyszy niedoli, którzy przebrali się w cywilne ubrania i zdołali uciec oprawcom rosyjskim, nasz dowódca plutonu – wyjaśnił, że: „jako oficer, nie może tak zrobić” i został nie zdejmując munduru. Z korespondencji wojennej do żony

dotarł jedyny list z Kozielska, datowany na 22 listopada 1939 roku, że jest „cały i zdrów”.

Ale los chciał inaczej, został zamordowany i pogrzebany w Katyniu, Jego nazwisko widnieje na Liście wywozowej z obozu kozielskiego - L.W. 032/1 z dnia 14 IV 1940 roku poz. 90, a miejsce śmierci: [Katyń](#). Podczas ekshumacji zbiorowych mogił w Lesie Katyńskim w roku 1943 zwłoki Stefana Bartnika zostały zidentyfikowane i zarejestrowane. Na prośbę żony - postanowieniem Sądu Grodzkiego w Przedborzu z dnia 13 października 1948 roku Stefan Bartnik, uznany został za zmarłego, a datę i miejsce Jego śmierci wyznaczono na 9 maja 1947 roku w Kozielsku (Informacje archiwalne CAW, AP 3848, 3360 MiD WIH).

Decyzją Ministra Obrony Narodowej RP z dnia 5 października 2007 roku Stefan Bartnik został pośmiertnie mianowany na stopień porucznika Wojska Polskiego przez min. Bogdana Klicha.

Zebrał: Stefan Ferenc

Na postawie:

Jolanta Kulińska, Kielce – v-ce prezes Stowarzyszenie "Kielecka Rodzina Katyńska" skan publikacji „Zbrodnia Katyńska na mieszkańcach Kielecczyzny” w 70. rocznicę ludobójstwa, Marek Jończyk, wydanie IPN, Kielce rok 2010, str. 17-18.

Maria Feliks - Muzeum w Praszka – notatka biograficzna + zdjęcia.

Maciej Bednarek – regionalista z Czastar, informacja ze strony fb

Paweł Gierosz – członek rodziny z Liskowa(po Reginie zd. Serafińska)

Stanisław Bronś – członek rodziny z Liskowa(po Helenie zd. Serafińska)

Stefan Ferenc – „Dzieje Gminy Lisków. 1939-1945”, wyd. 2013.

Księgi meldunkowe – Państwowe Archiwum w Kaliszu(skany u autora).

Jadwiga Kaczmarek – pracownik USC w Liskowie.

Praca Zbiorowa – „Pisane miłością. Losy wdów katyńskich” Tom II, wyd. 2001, str.27-28

„Tatuś jest wasz w Rosji” - Marek Jończyk, wyd. 2020

Monika Tamara Nartkowska zd. Bartnik, Kielce, c. Tadeusza Bartnika.